

**KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**AUDITO ATASKAITA
KALVARIJOS SAVIVALDYBĖS KAPINIŲ PRIEŽIŪROS FUNKCIJOS VYKDYMAS**

2024 m. lapkričio 27 d. Nr. TK-5-(1.4)
Kalvarija

Auditą atliko
Kalvarijos savivaldybės
Kontrolės ir audito tarnyba
Su audito ataskaita galima susipažinti
Interneto puslapyje www.kalvarija.lt

TURINYS

ĮŽANGA	3
Audito svarba, audito tikslas ir apimtis	3
AUDITO PROCEDŪRŲ REZULTATAI	4
Kapinių skirstymas pagal statusą	5
Kapinių sąrašų sudarymas	5
Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių priežiūra	6
REKOMENDACIJŲ PLANAS	12
PRIEDAI	14
1. Priedas. Santrumpos ir sąvokos	14
2. Priedas. Audito apimtis ir metodai	15
3. Priedas. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašo duomenys	17
4. Priedas. Informacija apie kapinių priežiūrą Kalvarijos savivaldybėje	19

IŽANGA

Audito svarba

Lietuvos Respublikos Vietos savivaldos įstatyme įtvirtinta viena iš savivaldybės savarankiškų funkcijų – ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas. Kapinių priežiūros organizavimo funkcija savivaldybėje apima leidimo laidoti išdavimą, kapaviečių ar kolumbariumo nišų skyrimą ir administravimą, kapinių, kapaviečių ir kolumbariumo tvarkymą bei priežiūrą, kapinių lankymo ir laidojimo pripažintose neprižiūrimomis kapavietėse tvarkos užtikrinimą ir kitas panašias paslaugas. Audito metu surinktais duomenimis Kalvarijos savivaldybės (toliau – Savivaldybės) teritorijoje yra 65 kapinės, iš jų 12 veikiančių, 1 riboto laidojimo ir 52 neveikiančios. Bendras veikiančių kapinių plotas 14,86 ha. Kapavietės skiriamos ir leidimai laidoti išduodami neatlygintinai. Tačiau kapinių svarba visuomenei paremta ne tik būtinybės principu, bet ir kultūriniais, religiniais bei viešosios pagarbos principais. Todėl Savivaldybei kyla įvairių rizikų, susijusių su visuomeninės naudos, teisėtumo ir efektyvumo principų užtikrinimu:

- dėl nepakankamo informacijos apie kapines ir jų priežiūrą valdymo, apskaitos ir viešinimo;
- dėl visų teisės aktų nuostatų laikymosi, vykstant kapinių priežiūros organizavimo funkciją;
- dėl netinkamo Kalvarijos savivaldybės kapinių priežiūros ir tvarkymo organizavimo.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar Savivaldybės kapinių priežiūros funkcija vykdoma tinkamai.

Pagrindiniai audito klausimai:

- 1) ar pakankamas informacijos apie kapines valdymas ir visuomenės informavimas;
- 2) ar Savivaldybės kapinių priežiūros funkcija įgyvendinama laikantis teisės aktų reikalavimų.

Audito objektas – Savivaldybės teritorijoje esančios kapinės ir palaidojimo vietos.

Audituojami subjektai – Savivaldybės administracija, vykdanči kapinių priežiūros funkciją.

Audituojamas laikotarpis – 2024 metai.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“. Atliekdami auditą darėme prielaidą, kad visi pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

AUDITO PROCEDŪRŲ REZULTATAI

Pagal Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Vietos savivaldos įstatymo 6 str. viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų – ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas¹. Pagal minėto įstatymo 37 str. seniūnija Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nustatyta tvarka išduoda leidimus laidoti, jeigu seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje atlieka kapinių priežiūrą. Kapinių ir jų priežiūros bei kitų su kapinių tvarkymu susijusių darbų reikalavimus ir paslaugų atlikimo tvarką nustato Vyriausybė². Kapinių prižiūrėtojas privalo prižiūrėti kapines laikantis Kapinių tvarkymo taisyklių ir kitų teisės aktų, tvarkyti su kapinių prižiūrėjimu susijusius dokumentus, jei priimamas sprendimas panaikinti kapines, jis privalo nedelsiant raštu informuoti mirusiųjų artimuosius giminaičius ir visuomenę Vyriausybės nustatyta tvarka. Kapinių prižiūrėtojas turi teisę inicijuoti kapinių panaikinimą.

Kapinių tvarkymo priežiūros ir kontrolės funkcijas atlieka Nacionalinis visuomenės sveikatos centras. Aplinkos apsaugos departamentas prie LR Aplinkos ministerijos ir kitos valstybinės priežiūros institucijos pagal kompetenciją prižiūri kapinių prižiūrėtojų veiklą ir kontroliuoja, kaip jie vykdo aplinkos apsaugos, asmens duomenų tvarkymo ir apsaugos reikalavimus, nustatytus konkrečiais teisės aktais.

Savivaldybių vykdomosios institucijos Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja kapinių priežiūrą, koordinuoja ir kontroliuoja kapinių prižiūrėtojų darbą. Audito atlikimo metu nustatyta, jog Savivaldybė dėl kapinių priežiūros yra sudariusi sutartis su fiziniais asmenimis D.N. ir A.K. bei Paslaugų pirkimo – pardavimo sutartį su MB „Sodas tau“ (išsamiau žr. 4 priedo lentelę). Kapines, dėl kurių priežiūros ir tvarkymo nėra sudarytos sutartys, prižiūri seniūnijų darbuotojai, žolės pjovimo, lapų grėbimo darbams pasitelkiami visuomenei naudingus darbus atliekantys socialiai remtini asmenys.

LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymas numato, jog savivaldybės iki 2028 m. sausio 1 d. privalo kapinių žemės sklypus įregistruoti Nekilnojamojo turto registre Lietuvos nekilnojamojo turto registro įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, teikdamos pirmenybę į Kultūros vertybių registrą įrašytų kapinių žemės sklypų įregistravimui³. Visų Savivaldybės teritorijoje veikiančių ir riboto laidojimo kapinių žemės sklypai įregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Neveikiančių kapinių žemės sklypai Nekilnojamojo turto registre neregistruoti, išskyrus Aistiškių kaimo senąsias kapines, vadinamas Prancūzkapinėmis, Aleksandravo kaimo senąsias kapines, Alšenkos evangelikų liuteronų senąsias kapines ir Liepalotų kaimo senąsias kapines. Audito metu nustatyta, jog Kalvarijos, Sangrūdės ir Liubavo seniūnijose esančių neveikiančių kapinių žemės sklypai neįregistruoti.

Iki 2023 m. sausio 1 d. savivaldybės buvo įpareigosotos savo interneto svetainėje paskelbti sudarytą ir savivaldybės tarybos patvirtintą visų savivaldybės teritorijoje esančių veikiančių, riboto laidojimo ir neveikiančių kapinių sąrašą. Šis sąrašas turi būti atnaujinamas ir tvirtinamas ne rečiau kaip kartą per metus⁴. Paskutinį kartą Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašas atnaujintas 2023 m. kovo 30 d. Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimu „Dėl

¹ LR Vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

² Kapinių tvarkymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207, „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

³ LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo, 2007 m. gruodžio 20 d. Nr. X-1404 (su vėlesniais pakeitimais), 33 str.

⁴ LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 33 str. 3 d.

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašo patvirtinimo” Nr. T-31 (1.5E). Šis sąrašas Savivaldybės interneto svetainėje paskelbtas skiltyje “Veiklos sritys – Aplinkos apsauga”.

Kapinių skirstymas pagal statusą

Kapinių tvarkymo taisyklėse⁵ nurodyta, jog savivaldybės tarybos sprendimu, suderinus su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos teritoriniu padaliniu ir Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos, kapinės priskiriamos neveikiančioms, riboto laidojimo arba veikiančioms. Neveikiančioms kapinėms turi būti priskiriamos kapinės, jeigu jose negalimi nauji laidojimai dėl nustatytų visuomenės sveikatos saugos, kultūros paveldo apsaugos ar aplinkosaugos reikalavimų. Atkreiptinas dėmesys, jog pagal teisės aktus⁶ steigiamų naujų kapinių, taip pat įsteigtų kapinių plečiamų teritorijų sanitarinės apsaugos zonos dydis negali būti mažesnis kaip 100 metrų. Sangrūdės kapinės, esančios Mokyklos g. 28A Sangrūdės k. ir Kalvarijos Senosios kapinės, esančios Ramybės g. 21 Kalvarijoje, šių teisės aktų nuostatų neatitinka.

Apie kapinių priskyrimą neveikiančioms savivaldybė turi pranešti vietinėje spaudoje, be to, informacija turi būti skelbiama kapinių informacinėje lentoje.

Laidojant į Kultūros vertybių registrą įrašytose riboto laidojimo kapinėse, reikalingas Kultūros paveldo departamento teritorinio padalinio pritarimas. Audito metu gauta informacijos apie laidojimą Akmenynų k. senosiose kapinėse, esančiose Mokyklos g. Akmenynų k., kurios priskirtos riboto laidojimo kapinėms. Šios kapinės įregistruotos Kultūros vertybių registre (unikalus kodas 22028).

Kapinių sąrašų sudarymas

Kiekviena savivaldybė privalo parengti jos teritorijoje esančių kapinių sąrašą. Sąrašas parengiamas pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 patvirtintą „Kapinių sąrašų sudarymo reikalavimų tvarkos aprašą“. Paskutinį kartą Kalvarijos savivaldybėje esančių kapinių sąrašas Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-31 (1.5E) patvirtintas 2023 m. kovo 30 d. Sąrašo rengėjas laikosi teisės aktais nustatytos sąrašo formos. Šiame sąrašo nurodyta, jog Kalvarijos savivaldybės teritorijoje yra 52 neveikiančios, 1 riboto laidojimo, 12 veikiančių kapinių. Tarybos sprendimu patvirtintame kapinių sąrašo nurodyta, jog Kultūros vertybių registre registruotos 53 kapinės. Peržiūrėjus Kultūros vertybių registro duomenis, nustatyti atvejai, kai savivaldybės kapinių sąrašo pateikta šiek tiek skirtinga informacija (3 priedas).

Atkreiptinas dėmesys, jog Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašo neįtraukti atskirų asmenų kapai, kurie Kultūros vertybių registre turi atskirą jiems suteiktą unikalų objekto kodą. Į sąrašą taip pat neįtraukta: Lietuvos partizanų kapai (unikalus objekto kodas 38524), Pirmojo pasaulinio karo Vokietijos ir Rusijos imperijų karių kapinės Žiogaičių k. Liubavo sen. Kalvarijos sav. (unikalus objekto kodas 47454), Rūdelės kaimo antrųjų senųjų kapinių ir

⁵ Kapinių tvarkymo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207, „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5 p.

⁶ LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo, 2007 m. gruodžio 20 d. Nr. X-1404 (su vėlesniais pakeitimais), 24 str.

Lietuvos partizano Petro Račiaus – Beržo kapo kompleksas (unikalus objekto kodas 47322) bei Rūdelės kaimo antrųjų senųjų kapinių ir Lietuvos partizano Petro Račiaus – Beržo kapo komplekso Rūdelės kaimo antrosios senosios kapinės, esančios Rūdelės k. Sangrūdos sen. Kalvarijos sav., Nacizmo aukų žudynių ir užkasimo vieta Naujienėlės k. Kalvarijos sen. Kalvarijos sav. (unikalus objekto kodas 10901). Be to, sąraše nurodytas tik kapinių statusas, tačiau nenurodyta sprendimo dėl kapinių statuso suteikimo priėmimo subjektas, data ir numeris.

Audito metu, patikrinus administracijos buhalterinės apskaitos skyriaus įrašus, nustatyta, jog į apskaitą įtrauktos tik dvi Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios kapinės: Kalvarijos Naujosios kapinės Ramybės g. 21A Kalvarijoje ir Kalvarijos Sovietinių karių kapinės Kęstučio g. Kalvarijoje.

Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių priežiūra

Viena iš savivaldybėms priskirtų savarankiškųjų funkcijų – ritualinių paslaugų teikimo užtikrinimas ir kapinių priežiūros organizavimas⁷. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių priežiūrą vykdo Kalvarijos savivaldybės mero paskirtas asmuo arba juridinis asmuo, su kuriuo sudaryta sutartis, arba juridinio asmens teisės turinti religinė bendruomenė ar bendrija, paskirta prižiūrėti kapines. Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąraše nurodyta, jog Akmenynų, Kalvarijos ir Sangrūdos seniūnijoje esančias visas kapines prižiūri seniūnijos. Pagal LR Vietos savivaldos įstatymo 37 str. seniūnija Vyriausybės nustatyta tvarka išduoda leidimus laidoti, jeigu seniūnijos aptarnaujamoje teritorijoje atlieka kapinių priežiūrą, dalyvauja organizuojant viešųjų paslaugų teikimą ir (ar) prižiūrint, kaip teikiamos viešosios paslaugos, teikia pasiūlymus savivaldybės administracijai dėl viešųjų paslaugų teikimo gerinimo, o kai nėra viešųjų paslaugų teikėjo, savivaldybės tarybos sprendimu seniūnija gali pati teikti viešąsias paslaugas. Kalvarijos savivaldybės administracijos seniūnijų veiklos nuostatuose⁸ nurodyta, jog seniūnija organizuoja ir (arba) kontroliuoja Savivaldybės kelių, bendrojo naudojimo teritorijų, **kapinių**, želdinių, gatvių, šaligatvių valymą ir priežiūrą, gatvių ir viešų vietų apšvietimą ir kitų viešų paslaugų teikimą. Kapinių prižiūrėtojas, seniūnas turi organizuoti kapinių sanitarinę priežiūrą ir tvarką, registruoti duomenis Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale, aprūpinti kapines vandeniu, užtikrinti kapinių teritorijoje susidarančių atliekų savalaikį sutvarkymą. Kapinių prižiūrėtojas, seniūnas turi vykdyti kitas Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatyme ir Kapinių tvarkymo taisyklėse numatytas funkcijas.

Už Liubavo seniūnijoje esančių visų kapinių priežiūrą atsakingas fizinis asmuo A.K. Šis asmuo yra Liubavo seniūnijos etatinis darbuotojas. Veikiančias Kalvarijos Senąsias ir Naujasias kapines prižiūri taip pat fizinis asmuo – D.N. Kalvarijos seniūnė nurodė, jog D.N. kapinėse pjauna žolę, surenka šiukšles, parodo žmonėms laidojimo vietą, taip pat pildo Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnalą. Kitas Kalvarijos seniūnijoje esančias kapines prižiūri MB „Sodas tau“ pagal 2024-06-27 pasirašytą Paslaugų pirkimo – pardavimo sutartį Nr. VPS-42 (4 priedas). Paslaugos teikėjas pagal šią sutartį privalo nupjauti žolę kapinių teritorijoje gavęs užsakymą iš atsakingo seniūnijos darbuotojo.

⁷ LR Vietos savivaldos įstatymo 6 str. 41 p.

⁸ Kalvarijos savivaldybės administracijos Kalvarijos seniūnijos veiklos nuostatai, patvirtinti Kalvarijos savivaldybės administracijos direktoriaus 2022 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. D-154 (2.12E).

Už kapavietės ar kolumbariumo nišos priežiūrą atsakingas laidojantis asmuo, kurio duomenis kapinių priežiūrėtojas įrašo Laidojimų ir kapaviečių statinių registravimo žurnale. Laidojantis asmuo turi priežiūrėti, kad kapavietė ar kolumbariumo niša būtų tvarkingos. Jeigu kapavietė nepriežiūrima ilgiau kaip metus, kapinių priežiūrėtojas, seniūnas raštu įspėja už jos priežiūrą atsakingą asmenį, kad būtina ją sutvarkyti, ir nurodo kapavietės nesutvarkymo pasekmes. Jeigu per metus nuo įspėjimo įteikimo kapavietė nesutvarkoma, kapinių priežiūrėtojas, seniūnas per 5 darbo dienas raštu informuoja savivaldybę. Savivaldybės meras gautus duomenis apie galbūt nepriežiūrimą kapavietę per 5 darbo dienas turi paskelbti savivaldybės interneto svetainėje. Sprendimą dėl kapavietės pripažinimo nepriežiūrima kapaviete ne anksčiau kaip po 2 metų ir ne vėliau kaip 3 metų nuo duomenų apie nepriežiūrimą kapavietę paskelbimo savivaldybės interneto svetainėje dienos savivaldybės tarybos nustatyta tvarka⁹ priima savivaldybės mero sudaryta komisija, apžiūrėjusi kapavietę ne rečiau kaip 3 kartus per metus ir ne dažniau kaip kas 3 mėnesius. Po kiekvienos apžiūros kapavietės būklė užfiksuojama kapavietės apžiūros akte. Tokiam sprendimui priimti pakanka nustatyti bent dvi aplinkybes iš išvardintų teisės akte; tokias kaip: kapavietės statiniai suirę, nusitrynę užrašai, antkapiai sulindę į žemę, kapavietė apaugusi žolėmis, samanomis ir netvarkoma. Audito metu aplankius veikiančias kapines, ypač Kalvarijos Senąsias kapines, esančias Ramybės g. 21 Kalvarijoje, buvo pastebėtos nepriežiūrimos kapavietės. Akivaizdu, kad nėra už kapaviečių priežiūrą atsakingų laidojančių asmenų, kuriems būtų galima pateikti įspėjimus raštu, nes tai labai senos kapavietės. Tokiu būdu 2024 m. vasario 23 d. Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-31 patvirtinto „Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių priežiūros bei lankymo, kapaviečių pripažinimo nepriežiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo Kalvarijos savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo“ nuostatų dėl kapaviečių pripažinimo nepriežiūrimomis, nesilaikoma. Savivaldybės interneto svetainėje nepavyko rasti informacijos apie nepriežiūrimas kapavietes. Šiuo metu tokios senos kapavietės tvarkomos naudojant augalų apsaugos produktus (pvz., roundup glifosatinis preparatas).

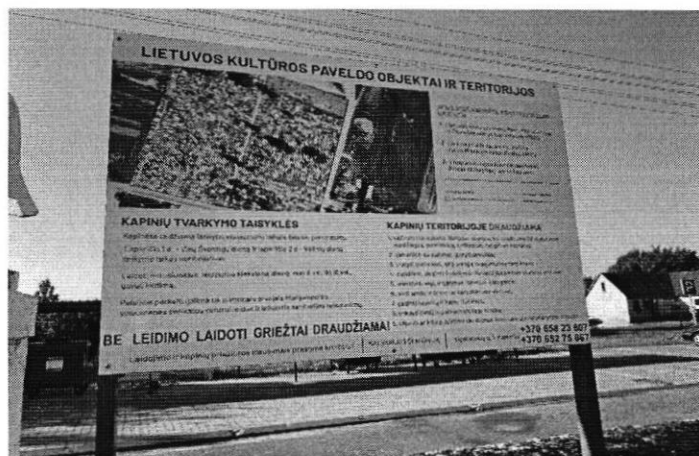
Prie įėjimo į kapines įrengiamas informacinis stendas ar informacinė lenta, kurioje užrašomas kapinių pavadinimas, statusas, kapinių priežiūrėtojo duomenys, laikas, kada kapinėse galima laidoti ir jas lankyti, kapinių schema ir kita informacija. Jeigu kapinėse yra į Kultūros vertybių registrą įrašytų kultūros paveldo objektų, šie objektai nurodomi informacinėje lentoje, o kapinių schemoje pažymimos jų buvimo vietos. Audito atlikimo metu apžiūrėjus pasirinktas savivaldybės teritorijoje esančias kapines nustatyta, jog informaciniai stendai įrengti tik prie Kalvarijos seniūnijoje esančių veikiančių kapinių. Akmenynų ir Liubavo seniūnijoje esančiose kapinėse informaciniai stendai neįrengti. Prie Sangrūdės kaime esančių veikiančių kapinių pastatyta skelbimų lenta, kurioje pakabinta ištrauka iš Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinto Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių priežiūros bei lankymo, kapaviečių pripažinimo nepriežiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo Kalvarijos savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo (1 pav.). Tačiau pakabinta negaliojanti, t. y. netekusi galios tvarkos aprašo redakcija (2018 m. kovo 29 d. Tarybos sprendimas Nr. T-59).

⁹ 2024 m. vasario 23 d. Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimas Nr. T-31 „Dėl leidimų laidoti išdavimo, laidojimo ir kapinių priežiūros bei lankymo, kapaviečių pripažinimo nepriežiūrimomis ir kapaviečių (kapų) identifikavimo Kalvarijos savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“

1 pav. Skelbimų lenta Sangrūdų kapinėse Mokyklos g. 28A Sangrūdų k. Kalvarijos sav.

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančios veikiančios kapinės yra labai tvarkingos, prižiūrimos. Visose yra konteineriai atliekomis surinkti, kapinės aprūpintos vandeniu, aptvertos, lengvai privažiuojamos. Tačiau informacinės lentos yra tik Kalvarijos seniūnijoje veikiančiose kapinėse (2 pav.). Tuo tarpu Akmenynų, Liubavo ir Sangrūdų seniūnijų veikiančiose kapinėse informacinių lentų nėra. Audito metu buvo apžiūrima tik keletas neveikiančių kapinių. Akivaizdu, jog Kalvarijos savivaldybėje esančios neveikiančios kapinės yra tvarkomos epizodiškai, aplink išlikusius elementus nupjaunama žolė, pagal poreikį genimi medžiai, surenkamos šiukšlės. Kitose jokie tvarkymo ir priežiūros darbai neatliekami. Daugiau dėmesio ir priežiūros skiriama didesnę istorinę reikšmę turinčioms kapinėms, esančioms Kalvarijos mieste: Kalvarijos evangelikų liuteronų senosios kapinės Gėlių g., Kalvarijos evangelikų liuteronų senosios kapinės Suvalkų g., Kalvarijos Sovietinių karių kapinės Kęstučio g., Kalvarijos žydų senųjų kapinių dalis Gėlių g. (3 pav.). Šios kapinės yra reguliariai prižiūrimos, rudenį sugrėbiami lapai, šiltuoju metų laiku pjaunama žolė.

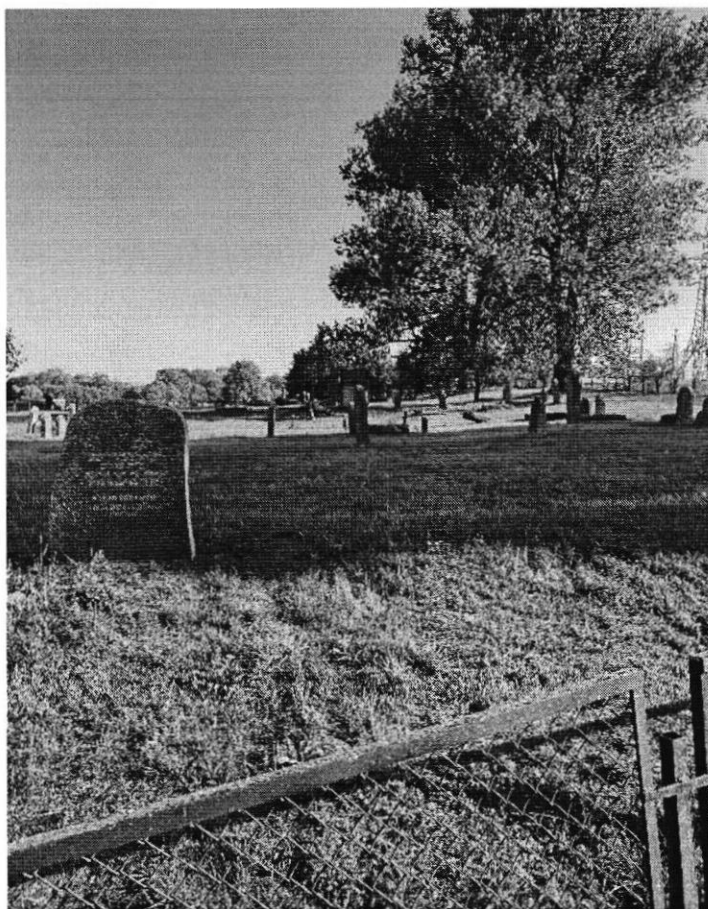
2 pav. Informacinė lenta Kalvarijos Senosiose kapinėse, Ramybės g. 21 Kalvarija

Tačiau informacinės lentos prie šių kapinių neįrengtos. Likusios neveikiančios kapinės Kalvarijos seniūnijoje yra neprižiūrimos. Panaši tendencija yra ir kitose seniūnijose. Kai kuriose iš jų išlikę vienas kitas kryžius, antkapis arba yra pastatyti koplytstulpiai: Aistiškių senosios kapinės, vadinamos Prancūzkapinėmis (4 pav.), Salaperaugio k. senosios kapinės.

Akmenynų seniūnijoje tvarkomos Aistiškių k. senosios kapinės, vadinamos Prancūzkapinėmis, esančios Miško g. 3A Aistiškių k. ir Alšenkos evangelikų liuteronų senosios kapinės, esančios Beržų g. 2B Aistiškių k.

Liubavo seniūnijoje tvarkomos Liubavo Sovietinių karių kapinės, esančios Tuopų g. Liubavo k. ir Liubavo žydų senosios kapinės, esančios Liubavo k.

Sangrūdų seniūnijoje tvarkoma ir prižiūrima daugiau neveikiančių kapinių (žr. 4 priedą).

3 pav. Kalvarijos žydų senųjų kapinių dalis Gėlių g., Kalvarija

4 pav. Aistiškių k. senosios kapinės, vad. Prancūzakapinėmis, Miško g. 3A, Aistiškių k. Akmenynų sen., Kalvarijos sav.

Neveikiančių kapinių Savivaldybėje priežiūrą apsunkina tai, kad daugelio tokių kapinių buvimo vieta žinoma tik apytiksliai, nėra išlikę jokių šių objektų fragmentų. Neatlikti neveikiančių kapinių žemės sklypų kadastriniai matavimai, sklypai neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre, aiškios sklypų ribos nežinomos. Analizuojant Kalvarijos savivaldybės tarybos 2023-03-30 sprendimą Nr. T-31 (1.5E) „Dėl Kalvarijos savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašo patvirtinimo“ matyti, jog Kalvarijos, Sangrūdės ir Liubavo seniūnijose esančių neveikiančių kapinių žemės sklypai nesuformuoti ir neįregistruoti. Akmenynų seniūnijoje neįregistruotas tik Akmenynų evangelikų liuteronų senųjų kapinių, esančių Liepų g. Akmenynų k., sklypas.

5 pav. Netvarkomos kapinės Kalvarijos savivaldybėje

Kalvarijos savivaldybės teritorijoje yra vienerios riboto laidojimo kapinės – Akmenynų kaimo senosios kapinės, esančios Mokyklos g. Akmenynų k. Šios kapinės sutvarkytos, jose yra vanduo, konteineriai atliekoms surinkti, kapinės aptvertos. Kapinių žemės sklypas įregistruotas Nekilnojamojo turto registre. Audito metu gauta informacijos, jog šiose kapinėse yra atliekami laidojimai.

LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 20 str. numatyta, jog visos, saugomomis paskelbtos kapinės prižiūrimos pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles. Neveikiančių kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis. Viešosios pagarbos nekilnojamojo kultūros paveldo vieta gali būti saugoma nors ir nėra jokių žmogų, įvykių ar kitokias jos vertingąsias savybes liudijančių autentiškų dalių ar elementų. Ši vieta žymima saugomo objekto ženklavimui skirtomis tipinėmis lentomis ir rodyklėmis, skulptūros kūriniais ar memorialiniais statiniais.

REKOMENDACIJŲ PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija	Veiksmai/priemonės	Terminas
1.	Atnaujinti ir patikslinti Savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašą, įtraukiant visas kapines, kapus ir palaidojimo vietas, nurodant tikslus kapinių adresus, sklypų plotus. Veiksmus atlikti laikantis LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 33 str.	Savivaldybės administracija	Kapinių sąrašo atnaujinimas ir paskelbimas savivaldybės interneto svetainėje.	2025-02-28
2.	Į apskaitą įtraukti neapskaitytas kapines ir tinkamai apskaityti kapines, atitinkančias nekilnojamųjų kultūros vertybių sąvoką.	Savivaldybės administracija	Buhalterinės apskaitos skyrius įtraukia kapines (palaidojimo vietas) į apskaitą.	2025-06-30
3.	Užtikrinti savalaikį, išsamų ir tikslų informacijos skelbimą apie galbūt neprižiūrimas ir neprižiūrimas kapavietes Savivaldybės interneto svetainėje. Veiksmus atlikti laikantis LR Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ nuostatų.	Savivaldybės administracija	Rengti, rinkti, kaupti ir skelbti informaciją apie galbūt neprižiūrimas ir neprižiūrimas kapavietes.	Nuolat
4.	Laikantis LR Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ ir 2024 m. vasario 23 d. Kalvarijos savivaldybės tarybos sprendimo Nr. T-31 nuostatų dėl neprižiūrimų kapaviečių administravimo, reguliariai vykdyti visas privalomas funkcijas.	Savivaldybės administracija	Komisijos suformavimas, kapinių inventorizavimas ir t.t.	Nuolat
5.	Laikantis LR Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimo Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ nuostatų įrengti vienodus informacinius stendus/lentas prie visų savivaldybės teritorijoje veikiančių kapinių. Stenduose turi būti nurodyta visa reikalaujama informacija. Neveikiančias ir riboto laidojimo kapines pažymėti tinkamais ženklais, lentomis, rodyklėmis.	Savivaldybės administracija	Įrengti informacinius stendus/lentas, kitus ženklus, nuorodas prie savivaldybės teritorijoje esančių kapinių.	2026-12-31

6.	Saugomas kapines pažymėti laikantis LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatų.	Savivaldybės administracija	Įrengti informacinius stendus/lentas, kitus ženklus, nuorodas prie savivaldybės teritorijoje esančių kapinių.	2026-12-31
7.	Numatyti priemones, užtikrinančias efektyvesnį laidojimų ir kapaviečių statinių registracijos duomenų valdymą (el. versiją) bei saugojimą.	Savivaldybės administracija	Įdiegti skaitmenizavimo sistemą.	2026-12-31
8.	Steigiant naujas kapines ar plečiant įsteigtas kapines laikytis LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 24 str. nuostatų dėl privalomo dydžio sanitarinės apsaugos zonos išlaikymo.	Savivaldybės administracija	Laikytis įstatymo reikalavimų dėl sanitarinės apsaugos zonos dydžio, ne mažesnio kaip 100 m.	Esant poreikiui
9.	Laikantis LR Žmonių palaikų laidojimo įstatymo 33 str. nuostatų kapinių žemės sklypus įregistruoti Nekilnojamojo turto registre LR nekilnojamojo turto registro įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, teikiant pirmenybę į Kultūros vertybių registrą įrašytų kapinių žemės sklypų įregistravimui.	Savivaldybės administracija	Įregistruoti kapinių žemės sklypus.	2028-01-01

*Kalvarijos savivaldybės
kontrolierius*

Tomas Lužanskis

PRIEDAI

1 priedas. Santrumpos ir sąvokos

Kapinės – žemės plotas žmogaus palaikams, kremuotiems ar balzamuotiems, laidoti kapuose, rūsiuose, kolumbariumų nišose ar kitose vietose, kuriose išbarstomi arba užkasami kremuoti žmogaus palaikai.

Neprižiūrima kapavietė – kapavietė, kuri ne trumpiau kaip dvejus metus netvarkyta ir Tvarkos aprašo nustatyta tvarka pripažinta neprižiūrima.

Veikiančios kapinės – kapinės, kur gali būti formuojamos naujos kapavietės, nauji kapai, pakartotinai laidojama esamuose kapuose.

Neveikiančios kapinės – kapinės, kuriose negalimi nauji laidojimai dėl nustatytų visuomenės sveikatos saugos, kultūros paveldo apsaugos ar aplinkosaugos reikalavimų.

Riboto laidojimo kapinės – kapinės, kuriose nėra vietos naujoms kapavietėms formuoti, tačiau galima laidoti esamose kapavietėse, formuojant naujus ar pakartotinai laidojant į jau esamus.

Kapinių prižiūrėtojas – Kalvarijos savivaldybės mero paskirtas fizinis asmuo arba juridinis asmuo, su kuriuo sudaryta sutartis, arba juridinio asmens teisės turinti religinė bendruomenė arba bendrija, paskirta prižiūrėti kapines.

Viešosios kapinės – visos kapinės, išskyrus konfesines kapines.

Kalvarijos savivaldybės administracija – Savivaldybės administracija.

Kalvarijos savivaldybė – Savivaldybė.

Kultūros paveldo objektai – pavieniai, kompleksiniai ar į kompleksą įeinantys objektai, registruoti kaip nekilnojamosios kultūros vertybės, t. y. žemės sklypuose, sklypų dalyse, vandens, miško plotuose ar jų dalyse esantys statiniai ar kiti nekilnojamieji daiktai, kurie turi vertingųjų savybių ir kartu su jiems priskirta teritorija yra atskiri daiktinės teisės objektai ar gali jais būti.